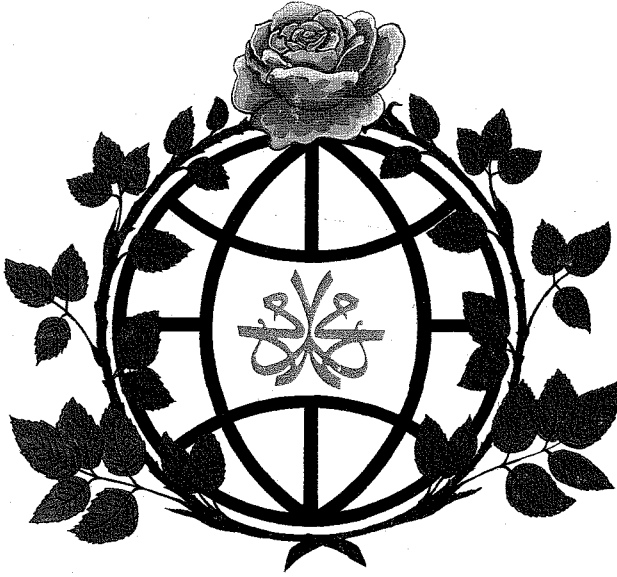

KUTLU DOĞUM

H A F T A S I

II

1-7 Ekim 1990

T Ü R K İ Y E
D İ Y A N E T V A K F I

Âlemin yaratılmasının gayesi ve hedefi insandır. İnsan, şerefli, yüce bir varlıktır. Yaratıkların neticesi ve özü, gâye, maksûd ve matlûb varlıktır. Diğer varlıklar, ya direkt veya dolaylı olarak, O'nun hizmetine sunulmuş, emrine âmâde kılınmıştır. Nitekim Cenâb-ı Hak, "O Allah yerde olanların hepsini sizin için yaratandır." (Bakara 2/29); "Geceyi, gündüzü, güneşi ve ayı sizin hizmetinize sundu." (Nahl 16/ 12); "Göklerde ne var yerde ne varsa hepsini sizin buyruğunuz altına vermiştir. Doğrusu bunlarda düşünen kimseler için dersler vardır." (Câsiye 45/13) buyurarak bu gerçeği dile getirmiş; insanı en güzel bir biçimde (ahsen-i takvîm üzere) yarattığını (Tîn 95/4); rûhundan üflediğini (Hicr 15/29. Sâd 38/72) ve onu şerefli kıldığını (İsrâ 17/70) ifade etmiş, melekleri ona secde ettirmiştir (Bakara 2/30-34). Göklere, yere ve dağlara teklif edilen ilâhî emaneti bunlar yüklenmekten kaçınırlarken, insanın yüklenme cesareti gösterebildiğini (Ahzâb 33/72) haber vermiştir. Yüce Allah bu özelliklere sahip olarak yarattığı insana, akıl, idrâk ve hür irade vermiş, insan, düşünsün, ayırdetsin, seçimini yapabilsin ve seçiminin sonucundan da sorumlu tutulabilsin diye. İnsanoğlu, seçim yapabilmek, gerçeği bulabilmek, iyiyi kötüden ayır- dedebilmek için Allah'ın yardımına, lûtfuna ve ihsanına ihtiyaç duyar. Bilindiği gibi Allah Teâlâ'nın en güzel isimleri içerisinde, rahmân=esirgeyen, rahîm=bağışlayan, hâlik=yaratan, alim=her şeyi bilen, hakîm=hikmetli ve düzenli iş yapan, berr=iyiliği çok, raûf=şefkati çok gibi isimler vardır. İşte rahmetinin, ilim ve hikmetinin, ihsan ve iyiliğinin, bağışlama ve şefkatinin bir eseri, bir neticesi olarak Allah, insanlara peygamberler göndermiş, onlar aracılığıyla kullara yol göstermiş, insanlığı karanlıklardan aydınlığa çıkartmıştır.

İslâm akâidine bir göz atıldığında da görüleceği gibi Yüce Allah'ın peygamberler göndermesi, O'nun zâtına zorunlu olan sıfatlardan değil, aksine caiz olan sıfatlardandır. Yani Allah dileyeydi peygamber gönder-

meyebilirdi. Çünkü peygamber göndermek, hayat, ilim, irade, kudret gibi Allah'ta bulunması gerekli ve zorunlu olan bir sıfat değildir. Fakat Yüce Yaraticımız, şerefli kıldığı insanı başıboş bırakmayıp elinden tutmuş, sırf bir lûtf ve ihsân, sırf bir hediye ve ikram olsun diye peygamberler göndermiştir.

Ayrıca Kelâm=konuşma sıfatı, Allah Teâlâ'nın kemâl ve üstünlük ifade eden sübûti sıfatlarından biridir. Allah bu sıfatı ile, emreder, yasaklar ve haber verir. Allah'ın insanlara emri, yasağı ve haber vermesi vahiy aracılığıyla, vahye muhatab durumunda bulunan peygamber aracılığıyla olmaktadır. O halde nübüvvet (peygamberlik), Allah'ın kelâm sıfatının tezâhürü ve neticesidir. Bir diğer ifadeyle peygamberlik, Allah'ın, yarattığı ile diyalog kurma müessesesidir.

Bu girişten sonra, insanlığın peygambere ve vahye ihtiyacı var mıdır? Niçin peygamber gönderilmiştir? sorusunun cevabını biraz açmak istiyorum.

Yüce Allah, hiç bir şeyi gayesiz, hedefsiz, başıboş, zaman geçirmek için, eğlence olsun diye yaratmaz. Boşuna ve eğlenmek için yaratmak, o Yüce Varlığın kudret ve rahmeti ile bağdaşamaz. Âyet-i kerimeler, yerin, göklerin ve bu ikisi arasındaki varlıkların ve özellikle insanın, eğlence olsun diye yaratılmadığını ısrarla vurgular.

"Onlar, ayakta iken, otururken, yan yatarken Allah'ı anarlar, göklerin ve yerin yaratılışını düşünürler. Rabbimiz, sen bunu boşuna yaratmadın, sen münezzehsin. Bizi ateşin azabından koru, derler" (Âl-i İmrân 3/191).

"Göğü, yeri ve ikisi arasında bulunanları boşuna yaratmadık. Bunun boşuna olduğu iddiası, inkâr edenlerin zannıdır. Vay, ateşe uğrayacak inkârcıların haline" (Sâd 38/27).

"Biz, gökleri, yeri ve bunlar arasındakileri oyun olsun diye yaratmadık. Eğer bir eğlenme dileseydik, bunu yapacak olsaydık, şânımıza uygun şekilde yapardık. Ama biz bunu yapmayız" (Enbiyâ 21/16-17).

"Sizi boş yere yarattığımızı ve sizin hakikaten huzurumuza geri getirilmeyeceğinizi mi sandınız?" (Mû'minûn 23/115).

"İnsanoğlu kendisinin başıboş bırakılacağını mı sanır?" (Kıyâme 75/36).

Eğlence olsun diye ve boş yere yaratılmamış olan insanın gayesi, Allah'a kulluk etmektir. *"Cinleri ve insanları ancak bana kulluk etmeleri için yarattım" (Zâriyât 51/56).* İnsanın gerçek mânâda Allah'a kul olabilme-

si ve kullukta devam edebilmesi için, onun gerekli ihtiyaçlarının karşılanması, dosdoğru yolu bulabilmesi için ona yardımcı olunması gerekmektedir. Tükenmeyen ve sonsuz rahmeti, kaynayıp, taşan şefkati ile insanı ve tabiatı var eden Allah, ilim elde edebilmesi için insana irade ve idrak vermiş, iradesiyle ortaya koyduğu fiillerinden onu sorumlu tutmuştur. Bu noktada insan, bilgisini, iradesini ve idrakini iyilik için mi, yoksa kötülük için mi kullanacaktır? Başarı için mi yoksa kaybetmek için mi sarfedecektir? Ya da Kur'ân'ın ifade buyurduğu gibi, yeryüzünde iyilik yapmak için mi yoksa bozgunculuk çıkarmak için mi harcayacaktır? İşte bu yüzden Allah'ın, peygamberler göndermek ve kutsal kitaplar indirmek suretiyle, karanlıklar içinde bunalmış olan insana yol göstermesi ve hidayet etmesi söz konusu olacaktır.

Allah ile yarattığı insan arasındaki en temel ayrılık, Allah'ın, sonsuz, kemâl sahibi ve mutlak; insanın, sonlu, eksik ve âciz olmasıdır. Eğer insan kendi kendine yeterli ve bağımsız olduğunu ileri sürerse sonsuzluğunu ilân etmiş olacak, Allah'a ortak koşma konumuna düşecektir. Allah herhangi bir varlığı yaratacağı zaman, onun içine gücünü ve davranış kanunlarını yerleştirir. Kur'ân bunları, hidayet, emir veya ölçü olarak adlandırır. İşte kendi kişisel arzusuyla başbaşa bırakılınca yanlış bir takım değerlendirmelere girmeye meyilli olan ve kendi kendine yetmeyen insanı Allah başıboş bırakmıyor, peygamberleri aracılığıyla kullarının elinden tutup kurtuluşa ermelerini sağlıyor.

Kâinata baktığımız zaman biri tabîi, diğeri irâdî veya ahlâkî diye isimlendirebileceğimiz iki tür düzenin var olduğunu görüyoruz. Pozitif bilimler, insana kâinatta tabîi düzenin sınırları içinde tasarruf etme, tabiatı kullanma imkânı verir ve bu yolla toplumları bilim ve teknolojinin zirvesine çıkarabilir. Kâinatta irâdî ve ahlâkî düzeni sağlayabilmek, daha müreffeh, daha barışçı, daha ideal, daha ahlâkî ve daha insânî bir toplum meydana getirebilmek için, Allah'ın peygamberleri aracılığıyla irşadına, peygamber mesajına ve vahye insanlığın ihtiyacı ortadadır. Diğer bilgi kaynakları ile vahyin fonksiyonunu, yerini ve konumunu ele alırken, birini diğerinin yerine ikame etmemeli, birini diğerinin alternatifi olarak sunmamalıdır. Pozitif bilim kendi sahasında kalmalı, ihtisası dışına çıkmamalı, metafizikle ilgili konularda at oynatmamalı, din ve vahyin alanına karışmamalıdır. Herşeyi maddî plânda düşünüp, herşeyi pozitif bilimlerle açıklamağa çalışmak, peygamberlerin dolayısıyla vahyin yol göstericiliğini inkâr veya ihmal etmek insanlığı şu zikredeceğim kıssadaki gençlerin durumuna düşürür.

Anlatılır ki, bir gün bir grup öğrenci deniz gezintisi yapmak üzere

bir sandala binmişler. Hava oldukça müsait, gençler son derece neşeli, herşey istenildiği gibi. Kayıkçı ise işinin ehli, gün görmüş, nüktedan, arif biri. Fakat tahsili yok. Gruptan bir öğrenci kayıkçıya:

- Amca tahsilin var mı? Neler okudun? diye sorar.

- Tahsilim yok.

- Tabii bilimler okumadın mı? diye dalga geçer.

- Adamcağız, hayır adlarını bile duymadım, diye cevap verir. Bir başka öğrenci devreye girer,

- Fakat sen mutlaka Öklid postülatlarını, cebir ve denklemleri okumuş olmalısın, der. Kayıkçı:

- Bunlar bana oldukça yabancı, bu garip isimleri ilk defa duyuyorum desem yalan olmaz, der. Bunun üzerine üçüncü bir öğrenci devreye girer.

- Amca, ben tarih ve coğrafya okuduğuna eminim, demesi üzerine,

- Bu dediklerin iki şehir veya iki insan adı olmasın! karşılığını verir. Kayıkçının verdiği cevaplarla kendilerinden geçen ve kahkahalarla gülen gençler,

- Amca kaç yaşındasın? sorusuna,

- Kırkındayım, cevabını alırlar, sonra şöyle derler:

- Baba, ömrümün yarısı boşa geçmiş. Bu söz üzerine kayıkçının morali bozulur, hüzünlenir, okumadığı için hayıflanır. Ortalığı da bir süre sessizlik kaplar. Bir kaç saatlik bu soğuk ve neşesiz ortamdan sonra, birden çıkan fırtına sandalı çalkalamaya başlar, dalgalar kayığı yutmak için hırçınlaşır. Gençler ise tir tir titrerler. Denizle bu mânâda ilk tanışmalarıdır bu. Kayık neredeyse batacaktır. Konuşma sırası, gün görmüş, işini bilen kayıkçıdır. Telâşsız ve vakûr bir ifadeyle der ki:

- Öğrendiğiniz ilimler neydi? Bir daha söyleyin bakayım. Öğrenciler lisede ve fakültede okudukları dersleri teker teker sayarlar. Kayıkçı:

- Bu ilimleri okuduğunuz kesin ve okumak, öğrenmek, öğrediğini uygulamak çok güzel bir şey. Fakat yüzmeyi biliyor musunuz? Allah korusun, kayık batsa nasıl yüzecek ve sahile nasıl çıkacaksınız? Evet, dediğiniz gibi ben ömrümün yarısını boşa geçirdim, sizse tamamını, diyerek onlara unutamayacakları bir ders verir.

İşte bu kıssada anlatıldığı gibi, peygamber daveti ulaştıktan sonra, bu davete kulak asmayan, vahyin verdiği mesajı dinlemeyen toplumlar-

da; bu toplumlar, bilim, teknoloji ve medeniyetin şâhikasına ulaşmış olsalar bile, zamanla dirlik-düzenlik bozulur, huzur ve güven yok olur, intiharlar, ruhi bunalımlar artar, fanatizm ve anarşizm hakim olmaya başlar. Bugün modern dünyanın bunalımının başlıca sebebi, vahye sırt çevirmesi olsa gerektir. Yüce kitabımız Kur'ân, bu durumu bakın ne kadar veciz ortaya koyuyor:

"Peygamberleri onlara apaçık mucizeleri getirince, kendilerinde bulunan ilimle gururlandılar. O zaman da alaya aldıkları şey kendilerini kuşatıverdi" (Mü'min 40/83).

Muhterem dinleyenler,

Allah Teâlâ'nın yarattığı her şeyde, yaptığı her fiilde, buyruk ve yasaklarında -biz bunları idrak etsek de edemesek de- bir çok hikmet, fayda ve menfaat vardır. O'nun gerçek birer yol gösterici olan peygamberleri göndermesi de, şüphesiz ki bir takım hikmetlere dayalıdır. Cenâb-ı Hâk, *"Biz peygamber göndermedikçe kimseye azab etmeyiz"* (İsrâ 17/15) buyurmak suretiyle, herhangi bir peygamber tebliği ile karşılaşmamış kimselerin sorumlu olmayacaklarını bildirmiştir. İmâm-ı Azam Ebû Hanîfe ve İmâm-ı Mâtürîdî ile bir kısım hanefî âlimini hariç tutarsak, âlimlerin çoğunluğu, bu ayete dayanarak, böyle bir kişinin, Allah'ın varlığını ve birliğini tanıma yükümlülüğü dahi olmadığını ileri sürerler. Haydi diyelim ki insanlar, şu sanatkârâne bir şekilde yaratılan kâinatı ve ondaki varlıkların düzen ve ahengini müşahade ederek, O yüce kudreti, O sonsuz varlığı, akıllarıyla buldular, O'nun birliğini tasdik ettiler, fakat bunun ötesinde O'na ait bir takım yüce sıfatları tamamen anlamak mümkün olmayacaktır. Ne yolda ibadet edileceği, verdiği nimetlere şükran borcumuzu nasıl ödeyeceğimizi, âhirete dair meseleleri, cennet ve cehennem, buralardaki nimet ve azabın şekillerini, cenneti elde edip, cehennemden kurtulmak için yapılması gerekli işleri dosdoğru bilmek, insan aklının kuşatmaktan aciz kalacağı hususlardır. İşte insanların, en kısa ve pürüzsüz bir yoldan giderek, dünya ve âhiret saadetine kavuşması, fikren ve ahlâken yükselmesi, ancak peygamberlerin öğrettiği buyrukları yerine getirip, yasaklardan kaçınmakla mümkün olur. İnsanların bu ihtiyaçlarını gidermek için, Yüce Rabbimiz, peygamberler göndermiş, onlar aracılığıyla kurtuluşumuza vesile olacak bilgileri bize ulaştırmıştır.

Eğer peygamberler gönderilmemiş olsa idi, o zaman insanlar, hangi şeyler faydalı, hangi şeyler zararlıdır, diye uzun süre düşünmek zorunda kalacaklar, bunun için çok zaman harcayacaklar, belki de diğer işle-

rini yüzüstü bırakacaklardı. Yahut zararlı ve faydalı şeyleri ayırdetmek için, tek tek deneme yoluna gidecekler, bu sefer de ölümle yüz yüze geleceklerdi. Bu sebeple Allah Teâlâ, rahmetinin bir eseri olarak peygamberler göndermiştir: *"Biz seni ancak âlemlere rahmet olasın diye gönderdik"* (Enbiyâ 11/207).

Aziz dinleyenler, insanlar arasında genellikle bir eğilim vardır. Bu da en iyi ve en güzel şeyi elde etme arzusu, bu iyi ve güzel şeylere sadece kendisinin lâıyk olduğu şuuru yani egoizm. Bu duygu çoğu insanın şuuraltında bulunan bir duygudur. İnsanların, ister farkında olarak, ister farkında olmadan, bu duyguya dayanarak hareket etmeleri sonucu, aralarında zamanla tartışmalar, anlaşmazlıklar ve haksızlıklar çıkmaktadır. Bunu bugün yaşadığımız toplumda da gözlemleyebiliyoruz. Bu gibi anlaşmazlıkların, fertleri birbirinden ayıran, aralarındaki sevgi bağlarını koparan unsurlar olduğu; fertlerinden meydana gelen toplumun dirlik ve düzenliğinin yok olmasına sebep teşkil ettiği bilinmektedir. Akl-ı selim de bunları doğru bulmamakta, kötü ve çirkin görmektedir. O halde akla göre de, insanlar arası ilişkileri düzenleyecek, anlaşmazlıkları kaldıracak, hakkın, gerçek sahibine verilmesini sağlayacak, dirlik ve düzenliği yeniden kuracak bir kimseye ihtiyaç ortadadır. Bu kişi de, bu görevi yerine getirecek, Rabbimizin buyruk ve yasaklarını insanlığa ulaştıracak peygamberden başkası değildir.

İnsanların, hatta onlara yön veren bilgin ve bilge kişilerin, âhiret ve dünya ile ilgili meseleleri anlama ve çözümleme hususunda yeterli olmadıkları bilinen bir gerçektir. Sonlu varlık olan insan, kendi kendine yetemezken; müsbet bilimin bu kadar gelişmesine ve baş döndürücü bir hızla mesafe kat etmesine rağmen, kendi biyolojik ve psikolojik yapısını henüz çözememişken, bütün insanlık ile ilgili problemleri, yol göstericisiz nasıl çözecektir? İnsanlık ile ilgili bütün meseleleri, onlar için neyin iyi neyin kötü olduğunu hakıyla bilen tek varlık, Kur'ân'da da ifade edildiği gibi Yüce Allah'tır: *"Hiç yaratan bilmez olur mu?"* (Mülk 67/14). Yarattığı kulun ihtiyacını ve problemini bilen Allah, onların ihtiyacını gidecek, problemini çözecek, onlara yol gösterecek peygamberler göndermiştir.

Akılla her şeyin idrak edilmesi imkânsızdır. Ayrıca aklın idrak alanı içerisine giren konularda, birinin doğru bulduğunu, diğerinin akli yalanlayabilmektedir. İnsanın, bir an için de olsa akli muhakemesini işletmeyip, hissine yenik düşmesi, doğruyu bulmada gafil davranması mümkündür. Bu durumda, aklın ileri sürdüğü her görüş ve düşünceyi tartışmasız kabul etmek, isabetli bir davranış değildir. İnsanların gün-

lük hayatlarıyla ilgili çeşitli problemler, arzu, istek, nefret, dert, tasa vb. duyguların çoğalması, sağlıklı bir seçim yapmayı, akl-ı selim ile hareket etmeyi engelleyebilir. O halde bu gibi durumlarda insanlara gerçeği g s-terecek bir m rs de ve bir rehber ihtiyaç duyulacaktır. Bu da peygamber olacaktır.

İnan ta mezhep imamımız İmam Muhammed b. Muhammed Eb  Mans r el-M t ridi bakınız bu konuda neler söylüyor:

"İnsanların, sadece akıllarını kullanmak veya bilenlere danışmak ya da tüm yeteneklerini ortaya koymak suretiyle, her an kar ıla tıkları problemlerini c zmeyi ba ardıkları farzedilse dahi, peygamberlerin gönderilmesinin, yine kendileri için büyük bir nimet, kıymetli bir yardım olduğuna şüphe yoktur. Bu, Allah'ın insanlara büyük bir lütfu ve ihsanıdır. Bunu inkâr etmek, bilgisizliktir, ahmaklıktır, lütfun ve ihsanın değerini bilmemektir. Oysa peygamber gönderilmesinin, başta gelen sebeplerinden birisi de, insanların yükünü hafifletmek ve yorulmadan doğru yolu bulmalarına yardımcı olmaktır. Bu sebeptedir ki, genel olarak, çevrenin olumsuz tesirlerinden uzak kalabilen akıl, peygamberlik ve vahiy müessesesini sevmi  ve ona karşı sempati duymuştur. Ayrıca insanların, her an kar ıla tıkları problemlerini c zmek, yaptıkları hatalardan dolayı kendilerini uyarmak bakımından da peygamberlerin gönderilmesi, büyük bir nimettir" (K.et-Tevhid, 185).

S ylediklerimizle, İslâm'ın aklı mahk m ettiği, akla yer vermediği, onu önemsemedi i sonucuna ula ılmamalıdır. Böyle bir sonuca ulaşmak yanlış olur. Zira İslâm akla oldukça önem vermiştir. Kur'an'da 275 yerde "*düşünmüyor musunuz? akıl erdirmiyor musunuz?*" diye veya benzeri tarzda sorulmakta, 200 yerde düşünme ve tefekkür emredilmekte, 12 yerde dolaşarak araştırıp ibret alma ve 670 yerde ilim ve ilme teşvik yer almaktadır. Demek ki Kur'an'a göre insanlar, artık akıllarını kullanacak, Allah'ın nimetleri üzerinde d   necek,  yetlerin ve varlıkların hakikatını anlamaya yönelecek, gözlerini ve gönüllerini öğrenmeye ve bilmeye  acaklardır. Kur'an'ın bu özelliği her şeyden önce, O'nun, körükörüne inanan insanlar değil, bilgili, araştırıcı, düşünen ve akıllarını kullanan bir münevver müminler topluluğu meydana getirmek i te inin açık bir delilidir. Ayrıca akıl, dinî yükümlülükler için kaçınılmaz bir şarttır. Akıldan yoksun olanları din sorumlu tutmaz. Fakat akıl yalnız başına hakim olamaz, dinî esasları koyamaz, farz ve haram gibi hususları tayin edemez. O halde vahiy, akli s r mekten ve yanılmaktan korrur. Akıl da vahyi destekler, vahyin getirdiği esasların ve hükümlerin anlaşılmasına aracı olur.

Muhterem dinleyenler, peygamber göndermekteki hikmetlerden biri de şu âyetle açıklanan husustur: *"Biz (iman edenlere) müjdeleyen, (inkârcıları) korkutan peygamberler gönderdik ki, artık bu peygamberlerden sonra insanların Allah'a karşı ileri sürecekleri bir delil ve mazeretleri olmasın"* (Nisâ 4/165). Eğer peygamber gönderilmemiş olsaydı, insanlar Allah'a karşı mazeret beyan edecekler, azabı gördükleri zaman, "Ya Rabbi, vaktiyle bunları bize bildirse idin, hükümlerini, dinini, esaslarını bize ulaştıran bir rasûl, bir peygamber gönderse idin de, bilmediklerimizi öğrenip, onlara uysa idik ve bu felâketler başımıza gelmese idi ne olurdu?" derlerdi. Böylelikle Cenâb-ı Hâk, peygamber göndermek suretiyle, insanların mazeret ileri sürmelerini peşinen önlemiş olmaktadır.

Aziz dinleyenler, şimdi de dinimiz peygamberlik müessesesine nasıl bakıyor? Kur'ân, peygamber dediğimiz kişiyi nasıl değerlendiriyor? bu konu üzerinde duralım.

Her konuda itidali ve orta yolu gözeten İslâm, peygamberler konusunda da mutedil bir yol takip etmiştir. Onları, Hristiyanlık'ta olduğu gibi, hiç bir zaman ilâh mertebesine çıkartmamış, peygamberi, Allah'ın kulu ve elçisi kabul etmiştir. Fakat öyle bir kul ve elçi ki, vahiyyle şerefendirilmiş, diğer insanlarda bulunmayan bir takım özelliklerle seçkinleştirilmiştir. Biz Müslümanlar olarak, bütün peygamberlerin, hiç bir tanrılık eserine sahip olmadığına, kâinatta tasarruf etmediklerine, kendiliklerinden fayda sağlamaya ve zararı gidermeye malik olmadıklarına, Allah'ın iradesi üzerinde tesir güçlerinin bulunmadığına, Allah'ın bildirdikleri hariç gaybı bilmediklerine inanırız. Kur'ân'da bu konuda şöyle buyurulmakta ve Hristiyanlığın ilâh ve peygamberlik anlayışı reddedilmektedir:

"Andolsun ki, "Allah ancak Meryem oğlu Mesih'tir," diyenler kâfir oldular. Oysa Mesih, "Ey İsrailoğulları, Rabbim ve Rabbiniz olan Allah'a kulluk edin. Kim Allah'a ortak koşarsa, muhakkak Allah ona cenneti haram eder, varacağı yer âteştir. Zulmedenlerin yardımcısı da yoktur", dedi. Andolsun ki, Allah üçten biridir diyenler kâfir olmuştur. Oysa tanrı, ancak bir tek tanrıdır. Dediklerinden vazgeçmezlerse, andolsun onlardan inkâr edenler, elem verici bir azaba uğrayacaktır" (Mâide 5/72-73). Bir âyet sonrasında da şöyle deniliyor:

"Meryem oğlu Mesih sadece bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler geçmiştir. O'nun annesi dosdoğrudur, her ikisi de yemek yerlerdi" (Mâide 5/75). İkisi de yemek yediklerine göre tanrı olamayacakları açıktır. Bir diğer âyetle de şöyle deniliyor:

"Yahudiler "Uzeyr Allah'ın oğludur" dediler. Hristiyanlar "Mesih Allah'ın oğludur" dediler. Bu daha önce inkâr edenlerin sözlerine benzeterek ağızlarında geveledikleri sözdür. Allah onları yok etsin. Nasıl da uyduruyorlar" (Tevbe 9/30). Bu arada yeri gelmişken, Yahudiliğin peygamberinin milli yani sadece Yahudi ırkının peygamberi şeklinde olduğunu, cihanşümul, evrensel olmadığını belirtmeliyiz. Halbuki peygamberler, bütün insanlığa gönderilmişlerdir: "Biz seni ancak **âlemlere** rahmet olasın diye gönderdik" (Enbiyâ 21/107).

Bir âyet-i kerimede "De ki: Allah'ın dilemesi dışında, ben kendime bir fayda ve zarar verecek durumda değilim. Görülmeyeni bileydim daha çok iyilik yapardım ve bana kötülük de gelmezdi. Ben sadece inanan bir milleti uyaran ve müjdeleyen bir peygamberim" (A'raf 7/188) buyurularak, peygamberlerin, kendiliklerinden fayda temini, zararı def etme, gaybı bilme güçlerinin olmadığı ifade ediliyor.

Kur'ân-ı Kerim'in bir çok yerinde vurgulandığı gibi, peygamberler de bizim gibi insandırlar. İnsan olmak bakımından, aramızda onlarla hiç bir fark yoktur. Onlar da bizim gibi oturup kalkar, yiyip içerler, gezlerler, evlenip çoluk çocuk sahibi olurlar, hastalanır ve ölürler. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

"De ki: Ben de sizin gibi bir insanım. Ancak bana Tanrınızın tek bir Tanrı olduğu vahyolunuyor" (Kehf 18/110); "Ey Muhammed, senden önce gönderdiğimiz bütün peygamberler de şüphesiz yemek yerler, sokaklarda gezerlerdi" (Furkân 25/20).

"Andolsun biz senden önce nice peygamberler gönderdik. Onlara eşler ve çocuklar verdik" (Ra'd 13/38).

"Muhammed ancak bir peygamberdir. Ondan önce de peygamberler geçmiştir. Ölür veya öldürülürse gerisin geriye mi döneceksiniz?" (Âl-i İm-rân 3/144).

Sorumluluk açısından da peygamber diğer insanlar gibidir: "Andolsun ki kendilerine peygamber gönderilenlere soracağız, peygamberlere de soracağız?" (A'raf 7/6).

Yüce Allah, peygamberleri niçin insanlardan seçmiştir? Allah'ın peygamberleri insanlardan seçmesinde de şüphesiz bir takım hikmetler vardır: İnsanlara peygamber gönderilmesinin en önemli sebeplerinden birisi, onların sıkıntılarını bertaraf edip, kendilerini dünya ve ahirette mutluluğa kavuşturmadır. Bu ise ancak, kendi cinslerinden olan, içlerinde yaşayan, çeşitli sıkıntı ve problemlerini yakından bilen bir kimse-

nin peygamber olarak görevlendirilmesi ile mümkün olur. Peygamberler içinde yaşadıkları toplumların ve fertlerinin güç ve yeteneklerini en iyi bilen ve bu bilgisine göre onları eğiten seçkin şahsiyetlerdir. Ayrıca her yaratık hemcinsine meyilli yaratılmıştır. Bu gerçeği yaratıklarda görüyoruz. İşte Cenâb-ı Hâk peygamberleri de daha çok yararlı olabilmeleri ve görevlerini etkin ve eksiksiz bir biçimde yerine getirebilmeleri ve dolayısıyla da davetlerinin kabul görebilmesi için insanlardan göndermiştir. Şüphesiz bu da Allah'ın insanlığa bir başka büyük lütfu ve ihsanıdır.

Eğer peygamberler insan olmayıp, meleklerden olsaydı, insanlar onlarla nasıl bağlantı kurabileceklerdi? Çünkü bize peygamber olarak gönderilen ve kendisine uymamız istenen varlık insan değil. Tabiatı tabiatımıza uymuyor. Ahlâkları bizden üstün, yaptıkları daha temiz ve nezih, yemiyor içmiyorlar, şehvet ve günaha eğilimleri yok yalnız Allah'a ibadet ediyorlar, iradeleri yok, dolayısıyla yaptıklarından sorumlu değil. Kısaca bizim gibi değiller. Peygamber insan olmasaydı, insan cinsi üzerinde etkili olamayabilir ve topluma önderlik edemeyebilirdi. Peygamberin melek değil, insan cinsinden olması, mesajın topluma ulaştırılması ve toplumda daha etkili olmasına sebep teşkil etmiş, peygamberle ümmetinin diyalogunu daha rahat sağlamıştır. Zaten vahiy ilâhî bir kaynaktan geliyor, fakat onun insanlara aktarılmasının son safhası beşerî kanallardan geçiyor, bir beşer olan peygamber aracılığıyla oluyordu. Bir diğer ifade ile, ilâhî kelâm beşerde tecelli ediyor, söz ve harf haline dönüşüyordu. Yüce Mevlamız, peygamberlerin melek değil, insanlardan olmasının hikmetini bir ayette şöyle açıklıyor:

"Kendilerine doğru yolu gösteren peygamber geldiğinde, insanların inanmasını sırf «Allah peygamber olarak bir insanı mı gönderdi?» demeleri engellemiştir. Habbibim şunu söyle: Eğer yeryüzünde yerleşmiş gezip dolaşan melekler olsaydı, elbette onlara gökten peygamber olarak bir melek indirirdik" (İsrâ 17/94-95)

Mekkeli müşrikler, bir peygamberin şu ya da bu anlamda insanlardan farklı olması gerektiğini söylüyorlardı. Sözgelisi, O, yemek yiyen, sokaklarda gezen normal bir insan gibi olmamalı, sıradan yiyeceklere ihtiyaç duymamalı, ruhânî bir beslenme kaynağına sahip olmalı, bir melek daima onunla birlikte bulunarak ihtiyacını gidermeli idi. Kur'ân'a kulak verelim: *"Dediler ki: Bu nasıl peygamber? Yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor. Ona bir melek indirilse de beraberinde bir davetçi olsa ya. Yahut ona bir hazine bırakılverse veya yiyip geçineceği güzel bir bahçesi olsaydı ya. Hem o zalimler inananlara «Sizin uyduğunuz kimse büyülenmiş bir adamdan başka bir şey değildir» dediler. Rasûlüm, bak senin hakkında*

nasıl örnekler veriyorlar bu haktan sapıyorlar ve gerçek yolu bulamıyorlar" (Furkân 25/7-9)

"Putperestlerin, «Ona bir hazine indirilmeli veya yanında bir melek gelmeli değil miydi?» demelerinden senin ey Muhammed, kalbin daralır ve belki de sana vahyolunanın bir kısmını terkedecek olursun. Sen ancak bir uyarıcısın, Allah her şeye vekildir" (Hûd 11/12)

"Şöyle söylediler: Bize yerden kaynaklar fışkırtmadıkça sana inanmayacağız. Veya hurmalıkların, bağların olup, aralarında ırmaklar akıtmalısın. Yahut ta iddia ettiğin gibi, göğü tepemize parça parça düşürmeli, ya da Allah'ı ve melekleri karşımıza getirmelisin. Veya altın bir evin olmalı, yahut göğe yükselmelisin. Ama orada okuyacağımız bir kitap indirmezsen yine o yükselmene inanmayacağız. De ki: Fesubhanallâh, ben peygamber olan bir insandan başka bir şey miyim?" (İsrâ 17/90-93).

Muhterem dinleyenler, inatçılığın, basiretsizliğin, haktan yüz çevirmişliğin ve inkârcılığın her dönemde değişmez mantığı budur. Ne zaman peygamber daveti söz konusu olsa, inkâr edecek, sapacak bir gerekçe bulmuşlardır. Hz. Nûh'un (Hûd 11/27), Hûd'un (Mü'minûn 23/33), kavmi, Fir'avn ve yandaşları (Mü'minûn 23/47), Kureyş Müşrikleri (Furkân 25/41), hep aynı tavrı sergilemişlerdir. Kureyş Müşrikleri, peygamberin insan değil de meleklerden olmasını istediklerinde Kur'ân onlara şöyle cevap vermiştir:

"Bir de Muhammed'e «bir melek indirilmeli değil miydi?» dediler. Bir melek indirmiş olsaydık, iş bitmiş olurdu da onlara göz bile açtırılmazdı. Biz peygamberi bir melek kılsaydık, yine bir insan şeklinde yapardık da, düştükleri şüpheye onları yine düşürmüş olurduk" (En'âm 6/8-9).

Peygamberler, insan olmak bakımından diğer insanlar gibidirler, dedik. Fakat onlar, her hareketiyle Allah'ın insanlar için seçtiği kulu ve elçisi, insanların kendilerine bakarak davranışlarına çekidüzen verdikleri bir örnek olduklarının bilinci içindedirler. Onun için fakirken ve sıkıntıdayken bile, Allah'a şükrederler. Hased etmek, içi dışına uymamak gibi kötü huylardan hiçbiri onlarda bulunmaz.

Kur'ân-ı Kerim'de, peygamberlerden bahseden ayetleri incelediğimizde, onlar hakkında övücü, taltif edici, şerefli ifadeler buluruz. Peygamberlerin, insanlığı saadete götüren önderler, yüce sıfatlarla bezenmiş örnek şahsiyetler olduğunu görürüz. "Onların hepsini, emrimizle doğru yol gösteren imamlar (önderler) yaptık. Kendilerine hayırlar işlemeyi, namaz kılmayı, zekât vermeyi vahyeyledik. Onların hepsi bize ibadet ediyorlardı" (Enbiyâ 21/73).

Peygamberlerde bulunması zorunlu olan özellikler, doğruluk, güvenilirlik, zekilik, gûnahtan korunmuş olmak ve Allah'ın hüküm, buyruk yasaklarını insanlara ulaştırmaktır. Bu özellikler, dikkat edildiğinde görüleceği gibi, toplumu etkileyen, toplumun kendisine uymasını ve davetine icabet etmesini gerekli kılan özelliklerdir. Peygamberler doğru sözlüdürler, dürüstürler. Asla yalan söylememişlerdir. Güvenilir, emîn kişilerdir. Eğer yalan söyleyecek ve emanete hıyanet edecek olsalardı, kendilerine inanan halkın güven duygusunu kaybederler, böylece peygamber göndermekteki gaye gerçekleşmemiş olurdu. Peygamberler son derece zeki, ince sezgileri olan, uyanık, akıllı ve anlayışlı kimselerdir. Onlar böyle olmasalardı hitap ettikleri kişilerin ve toplumun güç ve yeteneklerini iyi kavrayamazlar, onları ikna edemezler ve başarıya ulaşamazlardı. Peygamberler, gûnahtan, kasten büyük günah işlemekten korunmuşlardır. İnsan olmaları sebebiyle, büyük günah derecesinde olmayan bir takım hatalar yaparlarsa da, onların bu hatası, Allah'ın kendilerini uyarması ve ondan vazgeçirmesi ile mutlaka düzeltilir. Çünkü onlar, Allah'ın denetim ve gözetimi altında yetiştirilmişlerdir. Söz ve davranışlarında, ahlâk ve inançlarında kendilerine uymak durumunda bulunduğumuz peygamberlerin, ümmetleri için birer örnek olduğu, hele bunun Kur'ân'la da tesbit edildiği ortada iken, onların, inanç, söz ve amelde, ilâhî iradeye aykırı hareket etmiş olmaları, günah sayılan bir şeyi işlemiş bulunmaları, yaptıkları görevle tezat teşkil ederdi. Peygamberler, Allah'tan aldıkları vahyi, ümmetlerine eksiksiz bildirirler. Eğer bildirmeseler, ilâhî emanete hainlik etmiş, elçilik görevini yerine getirmemiş olurlardı. Buyuruluyor ki:

"Ey Peygamber, Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan, O'nun elçiliğini yapmamış olursun" (Mâide 5/67) .

Peygamberler, dinî tebliğ ederlerken, dinî esasları açıklamışlar, sonra ümmetlerine öğretmişler, onları eğitip kötülüklerden arındırmışlardır. Bu işleri yaparken, ideallerinden taviz vermemişler, bu uğurda ceza, cefa ve sıkıntıya dūçâr olmuşlar dünyanın geçici zevklerinden tat almak yerine kalıcı eserler ve mesajlar vermeye çalışmışlardır. Her bir peygamberin ısrarla üzerinde durduğu inanç, tevhid inancı olmuştur. Bilindiği gibi tevhid, Allah'ı yegâne ilâh, yegâne Rab ve sahip, yegâne tapınılacak varlık, yegâne sığınak ve yegâne otorite tanımak demektir.

Peygamberler ümmetlerini eğiten birer eğitimcilerdirler. Yaşantıları ile onlara örnek olmuş, eğitim ve irşâdın sadece söz ile değil, yaşamakla başarıya ulaşabileceğini göstermişler, ümmetleriyle hemhâl olmuşlardır. Kendisi sarayda veya köşkte, huzur ve refah içinde, ümmeti, sıkıntı, ız-

tırıp ve acı çeken bir peygamberin fonksiyonunu icra etmesi ve başarıya ulaşması düşünülemez. Böyle bir şey Allah'ın kâinatta sürdürdüğü tabii kanunlarına (sünnetullahı) da aykırıdır. İşte onlar bu yönleriyle de günümüz Müslümanına, İslâm davetçilerine ve bu işle görevli bizlere ışık tutmaktadırlar.

Muhterem dinleyenler,

Kur'ân, peygamberlik olayını, evrensel bir olgu olarak görmektedir. Bunun için, Kur'ân'da ismi belirtilmiş veya belirtilmemiş de olsa, dünyanın her tarafına Allah'ın elçileri gönderilmiştir. Yüce Allah şöyle buyuruyor:

"Ey Muhammed, andolsun ki, senden önce birçok peygamberler gönderdik. Sana onların kimini anlattık, kimini anlatmadık" (Mü'min 40/78).

"Şüphesiz biz seni, müjdeci ve uyarıcı olarak, gerçekte gönderdik. Geçmiş her ümmet içinde de mutlak bir uyarıcı peygamber bulunagelmıştır" (Fâtır 35/24).

"Her ümmetin bir peygamberi vardır" (Yûnus 10/47).

Bu elçiler önce kendi kavimlerine gönderilmektedirler. Fakat ilettikleri tebliğât ve öğretiler, sadece o yöreye ait değildir, evrensel bir özelliğe haizdir. Bu sebeple bütün insanlar O'na inanmak ve söylediklerini uygulamak zorundadırlar. İşte buna peygamber davetinin bölünmezliği ve evrenselliği denilir.

Kur'ân-ı Kerim, ilâhî tebliğât zincirinin yani peygamberlik ve vahiy müessesesinin, Hz. Peygamber (s.a.v.) ile sona erdiğini, O'nun Hâtemu'n-nebiyyin olduğunu bildirmektedir: *"Muhammed, içinizden herhangi bir adamın babası değil, O, Allah'ın elçisi ve peygamberlerin sonuncusudur"* (Ahzâb 33/40).

Kâdiyân Ahmedileri (Kâdiyân kâdiyânî)'nin yaptığı gibi, vahye getirilecek yeni bir yorumla, vahyin ve bir çeşit peygamberliğin devam ettiği inancını, İslâm'daki hatm-i nübüvve yani peygamberlerin ve vahyin Efendimiz aleyhissalâtü vesselâm ile sona erdiği inancıyla ve yukarıda zikrettiğim âyetin kesin hükmüyle bağdaştırmak mümkün değildir. Bu tip fikirler dinden sapmaya, dini tahrife yönelik fikirlerdir.

İnsanlık, İslâm ve O'nun kutsal kitabı sayesinde, akli olgunluğa erişmiş, bu sebeple de artık yeni vahiylerle ihtiyaç kalmamıştır. Gerçi insanlık ahlâkî çöküntü içerisinde. Ahlâkî davranışlar, bilgi ve teknolojiadaki ilerlemeye paralel yürümekte, ona ayak uyduramamaktadır. O

halde insanlığın, ahlâken olgunlaşması için yapılacak iş, yeni bir vahiy yeni bir peygamber gelmeyeceğine göre, devamlı ilâhî kitaptan hidayet aramak, İslâm vahyine sarılmak, Kur'ân'ı yaşamaktır. İnsanlık Kur'ân'ın mesajına tâbi oldukça olgunlaşacak, büyük bir ruhî gelişme kaydedecektir. Biz müslümanlar, Kur'ân'ın son vahiy, Hz. Peygamberin son peygamber, İslâmın son ve en mükemmel din oluşunu kendimiz için bir imtiyaz değil, bir sorumluluk kabul etmek mecburiyetindeyiz. Bu sorumluluğumuzun idraki içinde bulunduğumuz sürece, İslâm âleminin bahtiyarlığı, huzur ve sükûnu, maddî ve ruhî gelişimi sürekli olacaktır.

Kur'ân'a göre, Rasûl-i Ekrem Efendimiz'in de, diğer peygamberler gibi bir uyarıcı ve müjdeleyici olduğunu söyledik. Böyle birinin görevi, devamlı ve yılmadan tebliğdir. Bu tebliğin başarıya ulaşması için canla başla çalışmaktadır. Peygamberimiz tebliğe nasıl ve nereden başlayacaktır. Kur'ân bunun stratejisini de veriyor: *"Önce en yakın hısumlarını uyar"* (Şuarâ 26/214). O da bunu yaptı. Sonra toplumda sözü dinlenir güçlü ve yaşlı Kureyş ileri gelenlerini İslâm'a davet etti. Bu işler için acele etmek durumundaydı. Toplum içinde bulunduğu durum ve geri kalmışlığı görüyordu. Kendinden ziyade toplumu düşünüyor, onların gerçeği görmeyişlerinden, kalb gözlerinin kapallığından, hakka kulak tıkmalarından ıztırap duyuyordu. Biliyordu ki peygamberler, insanların din ve dünyada mesut olmalarına çalışırlar. Onların huzur, refah ve mutlulukları için kendilerini yıpratacak dereceye gelirlerdi. Bu sebeple Cenâb-ı Hâk, Hz. Peygamber'e şöyle vahyetmişti: *"Ey Muhammed, (niçin inanmıyorlar diye) artık onlara üzülererek kendini harap etme. Allah, onların yaptıklarını şüphesiz bilir"* (Fâtır 35/8).

Bu durmadan dinlenmeden yapılan hizmet, genellikle toplum dışına itilmiş, zayıf ve güçsüz ama fedâkâr kimselerle, daha önce dini tecrübesi olan, dine karşı duyarlı pekçok kişiyi İslâm'a kazandırdı. Fakat, Efendimizin tebligatı ile, dinî olduğu kadar iktisadî menfaatları da zedelenen Mekke tüccar-aristokratlar davete karşı çıktı. Müslümanlara da akla hayale gelmeyecek derecede işkence yaptılar. Müslümanlar ise her türlü eza ve cefaya göğüs gerdiler. Mü'minleri bir kardeş kabul eden, kan ve akrabalık bağı yerine, din kardeşliği bağını ön plâna çıkaran bu davet karşısında, Mekke müşriklerinin endişeleri gittikçe arttı. Nihayet yeğeninini dinini kabul etmeyen fakat onu koruyan Ebû Tâlib'i, Hz. Muhammed'i ya davasından vazgeçirmeğe ya da onu korumaktan vazgeçmeye çağırdılar. İki cihan güneşine, mal, mülk, para, şöhret, saltanat, Mekke'nin en güzel ve en soylu kadınlarını vadettiler. Ne var ki bütün

bu çabalar, başarısızlıkla sonuçlandı. O yüce Rasûl biliyordu ki, peygamberlik hasbîdir, karşılık beklemez. Peygamberliğin gayesi, ilâhî iradeyi hâkim kılmaktır. Onlara haykırıcasına ilân etti:

"Güneşi sağ elime, ayı sol elime verseniz, yine davamdan dönmem"

Siyer ve İslâm Tarihinin sayfalarını aralayarak olayı şöyle bir hatırlayalım:

Bir defasında, Utbe, Rabîa, Şeybe b. Rabîa, Ebû Süfyân, Ebû Cehil, Velid b. Muğîre, Âs b. Vâil ve diğer Kureyş ileri gelenleri toplanıp Ebû Tâlib'e gittiler ve ona:

- Kardeşinin oğlu, dinimizin aleyhinde bulunuyor, putlarımızı kötü-lüyor, babalarımızın ve dedelerimizin sapıklıkta olduğunu söylüyor. Ya onu bu işten vaz geçir, yahut onu himayeden vazgeç, dediler.

Ebû Tâlib, onları tatlı dil ve güler yüzle başından savdı. Efendimiz de davete devam etti. Bu durum Kureyş müşriklerinin hoşuna gitmedi. Tekrar Ebû Tâlib'e gelip, eski şikayetlerini tekrarladılar.

- Biz artık daha fazla sabredemeyiz. Ne olacaksa olsun. Eğer sen Muhammed'ten vazgeçmezsen, biz senden vazgeçeriz, dediler, Ebû Tâlib, işin bu derece güçleştiğini görünce, yeğenini yanına çağırdı, Kureyşlilerin söylediklerini nakletti ve:

- Bana bu kadar ağır yük yükleme, çünkü dayanma gücümün üstünde, dedi. Bu sözler, Efendimizin mahzun kalbine pek tesir etti. Gözleri dolu dolu oldu. Koruyucusu amcasının, kendisini terketmek üzere olduğunu anladı. Durum çok nazikti. İnsanlık Tarihi için önemli bir andı o an. Tarihin akışını, insanlığın gidişatını değiştirecek karar, Hz. Muhammed'in mübarek dudaklarından çıkacak söze bağlı idi. Ebû Tâlib'e ve Kureyşin isteklerine vereceği cevap bütün bir insanlığın geleceğini belirleyecekti. Ya sapıklık sürüp gidecek, bütün dünyayı putperestlik, şirk, azgınlık kaplayacak veya tevhîd dininin nuru yayılacak, Hak üstün gelecek, akıllar vehim ve hurafelere bağlanmaktan kurtulup hidayete kavuşacaktı.

Bu hak dava uğrunda amcası Ebû Tâlib, O'na şimdiye kadar yardım etmiş, onu korumuştı. Şimdi O da mı yardım elini çekiyordu? Hakkın yardımcısı yok muydu? Amcası ondan vazgeçebilir. Fakat O haktan nasıl vaz geçebilirdi? Allah'ın emirlerini tebliği nasıl bırakabilirdi? Bu görevi yerine getirmek için O'nu Allah seçmişti. Bu sebeple amcasına dedi ki:

-Ey babam yerine geçen amcam, Ben Allah tarafından tebliğle görevlendirildim. O'nun emirlerini yerine getirmeğe mecburum. Ben kendiliğimden bir şey yapmıyorum. Bir elime güneşi, diğer elime ayı koysalar, peygamberlik davamdan asla vazgeçmem. Ya Allah, bana bu görevi ifaya güç verir, yahut bu uğurda feda olurum.

Bu sözlerden sonra kalkıp yürüdü. O'nun mahzun hali Ebû Tâlib'i oldukça etkiledi ve Peygamberimizi çağırarak, desteğinin süreceğini söyledi.

Muhterem dinleyenler, Hz. Peygamber, yapısı itibariyle, hırçın tabiatlı ve saldırgan değildi. Tam aksine, yumuşak huylu, nazik, bağışlayıcı, utangaç, hoşgörülü bir karakteri vardı. Uhud harbinde mübarek yüzü yaralanmış, dişi kırılmış, bunun üzerine kavmine beddua etmesi istenmiş, İki Cihan Güneşi böyle bir durumda dahi, "Allah'ım kavmime mağfîret et. Çünkü onlar cahildirler, bilgileri yoktur" demek suretiyle, engin bir hoşgörü ve merhamet örneği göstermiştir. Bu özelliği sebebiyledir ki, Rabbî O'nun hakkında şöyle buyurmuştur:

"Andolsun ki, içinizden size, sıkıntıya uğramanız kendisine ağır gelen, size düşkün, inananlara şefkatli ve merhametli bir peygamber gelmiştir" (Tevbe 9/128). Bu âyette dikkatimizi çeken bir husus da şudur: Allah Teâlâ, âyet-i kerimede, kendi isimlerinden olan râuf=çok şefkatli, rahîm=pek merhametli sıfatlarını Peygamberimize de vermiş, önceki peygamberlerden hiçbiri bu sıfatların ikisine birden mazhar olmamışlardır.

Râsul-i Ekrem, içinde bulunduğu bu zor ve sıkıntılı durum karşısında bile canını tehlikeye atmaktan kaçınmamış, hak yola davette çok arzulu ve istekli olmuştur. O'nun, Tâiflilerden gördüğü eza ve cefa meşhurdur. Hakaret edilmiş, taşa tutulmuş, kana boyanmış ama sabır göstermiştir. Ümmetine sabır müsamaha örneği olmuştur. Bu olay karşısında halini Rabbına şöyle arzemiş ve şöyle niyazda bulunmuştur:

"Allah'ım, kuvvetimin zayıflığını, çaresiz kaldığımı ve halk nazarında hor görüldüğümü ancak sana arzederim. Ancak sana şikâyet ederim. Ey merhametlilerin en merhametlisi, herkesin hor görüp de dalına bindiği biçarelerin Rabbi sensin. İlâhî, huysuz ve yüz­süz bir düşman eline beni düşürmeyecek, hatta hayatımın dizginlerini eline verdiğin akrabadan bir dosta bile bırakmayacak kadar beni esirgersin. İlâhî, gazabına uğramıyayım da, çektiğim sıkıntılara, belâlara aldırmam. Fakat senin afvın, bağış-laman ve koruman, bana bunları da göstermeyecek kadar geniştir. İlâhî, gazabına uğramaktan, rızanı kaybetmekten, rahmetinden uzak kalmak-

tan, senin, o karanlıkları parıl parıl parlatan, dünya ve ahireti kurtuluşa eriştiren ilâhî nuruna sığınırım. İlâhî, sen hoşnut olasıya kadar işte afvını diliyorum. Güç te kuvvet te senindir. Senin elindedir" (İbn Hişâm, Sîre, II, 61-62).

Bütün bu sıkıntılar karşısında, Cenâb-ı Hâk, Efendimizi ve Müslümanları teselli etmiş, "Ey Muhammed, biz Kur'ân'ı sana sıkıntıya düşesin diye indirmedik" (Tâhâ 20/2), "Ey Muhammed, bu söze inanmayanların ardından üzülerken, nerdeyse kendini mahvedeceksin. (Kehf 18/6). "Sen fâsıklar ve inanmayanlar için tasalanma" (Mâide 5/26, 68) buyurmuş, zaman zaman indirdiği vahiylerle, O'nun sadece bir uyarıcı, bir hatırlatıcı olduğunu, anlatmakla yükümlü bulunduğunu, bunun üstünde zorlayıcı olmadığını bildirmiştir (Tâhâ 20/3).

Bütün bu sıkıntılar zamanla hafifleşmiş, Allah için verilen mücadele, meyvelerini göstermiş, ilâhî yardım ve gerçek zafer, Hz. Peygamber'e ve ona uyanlara ait olmuştur. Haddizâtında, daha önceki peygamberler de buna benzer zorluklarla karşılaşmışlar, sonunda dayanamayıp, "Allah'ın yardımı ne zaman gelecek?" demişlerdir. Allah'da onlara müjdelemiş ve buyurmuştur ki: "İyi bilin ki Allah'ın yardımı şüphesiz yakındır" (Bakara 2/214). Allah'ın yardımı, kesinlikle, peygamberlerin ve ümmetlerinin gayretine bağlıdır. Aslında ümmetlerin gayreti, "Ey inananlar, siz Allah'ın dinine yardım ederseniz, O da size yardım eder" (Muhammed 47/7, Hacc 22/40) âyetinde ifadesini bulan, müminlerin yardımudur. Gayret olunca, başarıyı yaratmak ta Allah'tan olacaktır. Ve bu başarı, âyetle zikredildiği gibi zirveye ulaşacaktır:

"Allah'ın nûrunu ağızlarıyla söndürmek isterler. Kâfirler istemese de, Allah nûrunu mutlaka tamamlayacaktır" (Tevbe 9/32, Saff 61/8)

Muhterem dinleyenler peygamberlik vehbidir, Allah vergisidir. Çalışma, ibadet ve taatla elde edilemez. Allah, peygamberlik yükünü taşıyabilecekleri ve buna lâyık olanları bilir ve seçimini bizzat kendisi yapar. Buyurur ki: "Bu, Allah'ın dilediğine verdiği bir lütfudur" (Cum'a 62/4). Peygamberin Allah Teâlâ tarafından seçilmesinde mal-mülk, saltanat, şöhret, makam-mansıb etkili değildir. Yine Kur'ân'a kulak verelim: "Bu Kur'ân, iki şehrin birinden bir büyük adama indirilmeli değil miydi?" dediler. Ey Muhammed, Rabbinin rahmetini onlar mı taksim edip paylaşıyorlar? Dünya hayatında onların geçimliklerini aralarında biz taksim ettik. Birbirlerine iş gördürmeleri için kimini kimine derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti, onların biriktirdikleri şeylerden daha iyidir" (Zuhruf 43/31-32).

Hiçbir peygamber, peygamber olacağım diye plân yapıp, çalışarak, gayret göstererek peygamber olmuş değildir. Bununla beraber, küçük-lüklerinden itibaren Allah'ın eğitim, denetim ve gözetimi altında bulunduklarından kötülük yapmayıp, iyiliğe yönelmeleri, yaratılışları, herkesçe kabul gören davranışları ile onlar zaten bu göreve en lâıyk kimseler olmuşlardır. Bir diğer ifade ile, Allah, elçiliğini yapacak şahsı yetiştirmiş, terbiye etmiş ve elçiliğe hazırlamıştır. O halde "peygamberlik kesbidir, çalışmakla elde edilen bir mertebedir" demek mümkün değildir. Ama peygamberler, Allah'ın denetim ve gözetiminde olan önceki hayatlarıyla -eskilerin tabiriyle söylüyorum- "bu göreve liyâkat kesbetmiş kişilerdir".

Aziz dinleyenlerim, İslâm Akaidine göre, bütün peygamberler, peygamber olmak açısından eşittir. Allah Teâlâ her Müslümana, aralarında herhangi bir ayırım yapmadan, bütün peygamberlere inanmayı farz kılmıştır: *"Ey inananlar şöyle deyin: Allah'a, bize gönderilene, İbrâhîm'e, İsmâîl'e, İshâk'a, Ya'kûb'a ve torunlarına gönderilene, Mûsâ ve İsâ'ya verilene, Rableri katından peygamberlere verilene, onları birbirinden ayırt etmeyerek inandık. Biz ona teslim olanlarız"* (Bakara 2/136).

Peygamberlerin hepsinin, Allah'ın elçileri olduğunu kabul ettikten sonra, aralarında derece farklılığı bulunabileceği hususu bizzat Kur'ân'da ifade edilmektedir: *"İşte bu peygamberlerden bir kısmını diğerlerinden üstün kıldık. Allah onlardan biri ile konuşmuş, bazısını da derecelerle yükseltmiştir"* (Bakara 2/253). Âyetteki, "Allah'ın bir çok derecelerle yükselttiği" kişiden kasıt, Efendimiz Hz. Muhammed Mustafâ'dır. Çünkü O'nun peygamberler zincirinde, üstün ve eşsiz bir yeri vardır. O, Allah'ın en sevgili kulu, kâinatın hülâsası ve efendisidir. Getirdiği din, en son ve en mükemmel dindir. Buyuruluyor ki: *"Bugün sizin dininizi kemâle erdirdim. Üzerinizdeki nimetimi tamamladım. Din olarak sizin için İslâm'dan razı oldum"* (Mâide 5/3)

Peygamberimizden sonra, derece itibarıyla, ülü'l-azm peygamberler gelir. Aldıkları görev ve yüklendikleri sorumluluk karşısında, herhangi bir yılgınlık göstermeden, dini, insanlara tebliğ görevini yerine getiren, bütün zorluklara göğüs germede azim ve sebat gösteren peygamber demek olan bu tamlama kapsamına, Hz. Nûh, İbrâhîm, Mûsâ, İsâ ve Hz. Muhammed (a.s.) girer. Gerçi bütün peygamberler azim ve sebat göstermişlerdir. Fakat Kur'ân'ı incelediğimizde de göreceğimiz gibi, isimleri sayılan peygamberlerin, peygamberlik zincirinde, diğerlerine göre çok daha önemli ve etkili bir yeri olmuştur.

Derece sıralamasında daha sonra diğer rasuller ve nebiler gelir. Rasûl, yeni bir kitap, yeni bir dinle insanlara gönderilen peygamberdir. Nebî ise, yeni bir kitap ve yeni bir dinle gönderilmeyip, kendisinden önce bir peygamberin kitabını ve dinini ümmetine bildirmekle yükümlü, Allah'ın vahyine mazhar peygamberdir.

Muhterem dinleyenler, bir peygamberin peygamber olduğu nasıl isbat edilir? diye bir soru hatıra gelecek olursa, bu soruya mucize ile isbat edilir cevabını vermemiz gerekir. Bilindiği gibi mucize, Allah'ın âdeti, sünneti ve kanunu denilen tabiat kanunlarının geçerliliğini ve tesirlerini, kısa ve geçici bir süre durduran olağanüstü bir olay demektir. Yüce Allah, kendi elçisi olarak gönderdiği kişileri mucize ile desteklemiş böylece onların, peygamberlik iddialarında haklı ve doğru olduklarını ortaya koymuştur. Kur'ân-ı Kerim, İbrâhîm (a.s.)'ı ateşin yakmayışı, Yakûb (a.s.)'ın, oğlu Yûsuf'un gömleğini gözüne sürmesi sonucu gözlerinin açılması, Hz. Mûsâ'nın, elindeki âsânın yılan haline gelmesi, Fir'avn'ın huzurundaki sihirbazların ip ve sopalarını yutuvermesi, esasını denize vurunca, denizin yarılp, İsrailoğullarının bu yoldan geçmesi, Fir'avn ve ordusu geçeceği sırada denizin tekrar kapanıp onları boğması, Hz. Süleyman'ın bir kuşla konuşması, karıncanın sözünü anlaması, Hz. İsa'nın, Allah'ın izniyle çamurdan kuş yapıp ona üflediği zaman canlı bir kuş olup uçuşması, ölüleri diriltmesi, anadan doğma körü ve alaca hastalığına tutulmuş kimseyi iyileştirmesi, havarilerin isteği üzerine gökten bir sofrayı indirmesi gibi mucizelerden söz eder. Allah Teâlâ bizim peygamberimize de başta Kur'ân-ı Kerim olmak üzere bir çok mucize vermiştir. Her çağdaki akıl sahibi insana hitap eden Kur'ân, eşsiz ve mucize bir kitaptır. Hz. Peygamber onunla, Arap olan ve olmayan bütün edebiyatçılara bir benzerini getirmelerini isteyerek okumuş, onlar da bunu yapmaktan aciz kalmışlardır. Diğer peygamberlerin mucizeleri, kendi dönemlerinde kalmış iken, Efendimizin Kur'ân mucizesi günümüze kadar gelmiş, kıyamete kadar da mucize olma özelliğini devam ettirecektir. Cenâb-ı Hâk, okuma-yazma bilmeyen ümmî peygamberini onunla desteklemiş, Rasûl-i Ekrem de, onunla gönülleri değiştirmiş, kalbleri diriltmiştir. Bu sebeptendir ki, cahiliye batağına saplanmış bir toplumu, sapıklık ve rezaletten kurtarıp, hidayet ve fazilete kavuşturarak Kur'ân mucizesi, âsâyı yılanı çevirmek, ölüyü diriltmek gibi mucizelerden çok daha üstün ve daha kalıcı bir mucizedir.

Ashâb-ı Kiram'dan bize kadar ulaşan, Peygamberimizin yüksek yaratılışı, mütenasib endam ve uzuvları, yüce ahlâkı ve örnek davranışları ile ilgili rivâyetler incelendiğinde de görüleceği gibi, bütün bunlar basî-

ret sahibi kimseler nezdinde, bu çeşit yüksek sıfatların, ne ondan önce, ne de ondan sonra hiç bir kimse de toplanmadığı konusunda kesin deliller oluşturur. Bu da O'nun zatının şerefini, şanının yüceliğini gösterir. Bu sebeple, daha önce bir Yahudî iken sonradan müslüman olan Abdullâh b. Selâm, O'nunla ilk karşılaştığında "bu yüz asla bir yalancı yüzü olamaz" demekten kendini alamamıştır. Hz. Muhammed (a.s.), ömrü boyunca, bu yüce ahlâkı korumuş, gizli-açık, öfkeli-neş'eli, hayatının her safhasında bundan ayrılmamıştır. Öyleki, O'na inanmayanlar dahi, şiddetli düşmanlıklarına rağmen, kendisinde tenkit edilecek bir nokta bulamamışlardır. İşte bu özellik, O'nun davasının doğruluğuna en kuvvetli bir delil teşkil eder. Çünkü şanı yüce Allah'ın, kendi elçisi olduğunu ileri sürmek suretiyle, müfteri olduğunu bildiği bir kimsenin, şahsında, bunca faziletleri toplaması, O'na 23 yıl gibi uzun bir süre mücadele etmesi, sonra da tebliğ ettiği dini, diğer dinlere üstün kılıp, düşmanlarına galip getirmesi ve ölümünden sonra da eserlerini kıyamete kadar yaşatması, aklın imkânsız gördüğü bir şeydir. Ayrıca O, bu büyük daveti, kitap sahibi olmayan, hikmetten anlamayan bir kavim içinde ortaya atmış, onlara, kitabı, hikmeti açıklamış, dinî hükümleri öğretmiş, onların ahlâkını mükemmelleştirmiş, halkının çoğunu, hem ilim, hem de amel yönüyle olgunlaştırmıştır. Öyle bir olgunlaştırmıştır ki, kızını diri diri toprağa gömen Ömer'leri, şeytanın karşılaşmaktan korktuğu, bu sebeple yol değiştirmek zorunda kaldığı âbide şahsiyetler haline getirmiştir.

Yüce Allah, sevgili elçisini başka mucizelerle de desteklemiştir. Ayın ikiye yarılması, İsrâ ve Miraç mucizesi, taşın konuşması, hurma kütüğünün inlemesi, kızartılmış zehirli koyunun zehirli olduğunu haber vermesi vb. pekçok mucizesi ile, okuma-yazma bilmediği, herhangi bir öğretimden geçmediği halde geçmiş ve geleceğe dair vermiş olduğu vahye dayalı haberler, bunlar arasında sayılabilir.

Aziz dinleyenler, vahiy hakkında vereceğimiz bazı bilgilerle konuşmamı bitirmek istiyorum. Kur'ân'da vahiy kelimesi bir kaç mânâda kullanılmıştır.

1. İşaret ve İma Etme Mânâsında:

"Zekeriya bunun üzerine mabedden çıkıp milletine, sabah-akşam Allah'ı tesbit edin, diye işarette bulundu (vahyetti)" (Meryem 19/12) âyetinde vahiy bu mânâda kullanılmıştır.

2. Beşerî İlham Mânâsında:

"Mûsânın annesine, çocuğu emzir, başına gelecekten korktuğun zaman onu suya bırak... diye ilham (vahiy) etmiştik" (Kasas 28/7) âyetinde olduğu gibi.

3. Allah'ın Canlılara Verdiği İçgüdü Mânâsında:

"Rabbın bal arısına dağlarda, ağaçlarda ve hazırlanmış kovanlarda yuva edin, diye içgüdü verdi (vahyetti)" (Nahl 16/68) âyetinde bu mânâda kullanılmıştır.

4. Dînî, Vahiy, Peygambere Verilen Vahiy Mânâsında:

"Allah bir insanla ancak vahiy suretiyle veya perde arkasından konuşur. Yahut bir elçi gönderir, izniyle dilediğini vahyeder" (Sûrâ 42/51). İşte bu son mânâdaki vahiy, Allah Teâlâ'nın, dilediği şeyleri, peygamberlerine, mahiyeti bizce tam olarak bilinemeyen bir yolla bildirmesi, Allah'la elçisi arasında bir çeşit gizli ve süratli haberleşmesi, Allah'ın, elçisinin kalbine indirdiği şey diye tarif edilir. Vahiy, bir haldir, bir yaşayıştır. Nasıl olduğunu ve niteliğini ancak onu yaşayan peygamber bilir. Tatmayan, onun nasıl bir olay oyduğunu anlayamaz. Vahiy, Allah'la peygamberi arasında bir sırdır. Ancak vahyin geliş şekilleri, peygamberde meydana getirdiği tesirler ashab tarafından bilinebiliyordu. Vahyin, nasıl bir olay olduğunun ve mahiyetinin insanlarca bilinemeysi ve algılanamayışı, vahiy olgusunu inkâr etmemizi gerektirmez. Çünkü bugün, pozitif bilimlerin, özellikle parapsikolojinin ilgilendiği metapsişik olaylar, telepati, telestezi, telekinezi, ektoplazmi, katalepsi gibi olaylar, varlığı kabul edilen fakat net bir biçimde açıklanamayan olaylardır. İşte vahiy de bir gerçektir. Fakat peygamber olmayan insan onu anlayacak, algılayacak kapasitede değildir. Gerçi son zamanlarda vahyin mahiyeti ile ilgili bazı görüşler ileri sürülüyor ve yeni açıklamalar getirilmeye çalışılıyor ise de bunlar henüz kesinleşmemiş, isbatlanmamış iddia ve faraziyelerden öteye geçmemektedir.

Kıymetli dinleyenler, nasıl ki peygamberliğin bir Allah vergisi olması, bir de peygamberin Allah'ın gözetim ve koruması altında peygamberliğe hazırlanması yönü varsa, vahyin de bir peygamber, bir de Allah'la ilgili olan yönü vardır. Peygamberle ilgili olan yönü, vahiy kuvvesinin olmasıdır. Yani vahyi alacak bir gücün, vahyi üslenebilecek bir ruh halinin, bir kapasitenin bulunmasıdır ki, bu kapasite de, Allah'ın onu, peygamberlikten önce yetiştirmesi, gözetimi altında eğitmesi ile olur. Vahiy

sadece bu yönüyle ele alınırsa, ilhâm gibi bir şey olur. Halbuki Kur'ân-ı Kerim, bize kendisinin, bizzat peygamberin kalbine indirildiğini haber vermektedir. *"Gerçekten Cebrâil, Allah'ın izniyle O'nu senin kalbine indirmişti"* (Bakara 2/97, Şuara 26/193-195) buyurulmaktadır. Bu durumda vahyin bir de Allah'la ilgili yönü vardır ki, bu da Cebrailin vahyi bizzat peygambere tevdi etmesidir. İşte vahyi, keşif ve ilham gibi bilgi çeşitlerinden ayıran, vahyi vahiy yapan bu yönüdür. Ayrıca keşif ve ilhâm, genelde şuurdışı hâsıl olur. Halbuki peygamberin, vahyin gelmesinden önce de vahiy aldığı esnada da vahiyden sonra da şuuru yerindedir. Ve tebliğ edileni tam olarak anlamıştır. Nitekim Hz. Peygamber, Hâris b. Hişâm adındaki sahâbînin "Ey Allah'ın elçisi, vahiy sana nasıl geliyor?" sorusuna verdiği cevapta; *"Bazen bana çingırak sesi gibi gelir ki, bana en ağır geleni budur. Benden o hal gider gitmez, meleğin bana söylediğini iyice bellemiş olurum. Bazen melek bana bir insan şeklinde görünür, benimle konuşur. Ben de söylediğini iyice bellerim"* buyurmuştur (Buhârî, Bed'ül-vahy/2). Bu hadiste geçen "meleğin söylediğini iyice bellemiş olurum, iyice bellerim" ifadeleri, Rasûl-i Ekrem'in, şuuru tam yerinde iken vahyin vâki olduğunu ortaya koymaktadır.

Zikrettiğimiz hadis, vahyin geliş şekillerinden ikisini belirlemektedir. Hadiste geçtiği üzere, vahyin, Cebrail görünmeden çingırak sesine benzer bir ses halinde gelmesi, vahyin en ağır ve dayanılması güç olan şeklidir. Nitekim Allah Teâlâ *"Doğrusu biz, sana, taşınması ağır bir söz vahyedyoruz."* (Müzzemmil 73/5) buyurmaktadır. Efendimiz, bu çeşit bir vahye muhatab olduklarında, çok heyecanlanır, titrer ve terlerdi. Hz. Âişe validemiz diyor ki: *"Çok soğuk bir günde, kendisine vahiy gelirken görmüştüm. İşte böyle soğuk bir günde dahi, Rasulullahtan o hal geçtiği zaman şakaklarından şapır şapır ter akıyordu"* (Buhârî, Bed'ül-vahy/2; Nesâî, İftitâh/37). Bu şekilde gelen vahyin ağırlığı, bazen o dereceye ulaşırdı ki, Peygamberimiz devesinin üzerinde ise, deve ağırlıktan yere çökerdi. Bir defasında İki Cihan Güneşi'nin mübarek dizleri, Zeyd b. Sâbit'in dizinin üzerinde iken vahiy gelmiş, Zeyd neredeyse bacağı kırılacak sanmıştı. (İbnü'l-Kayyim, Zâdû'l-Meâd, I, 25).

Cebrâilin insan şekline girerek getirdiği vahiy, vahyin en kolay şeklidir. Çünkü vahiy getirenle vahiy alan arasında bir benzerlik, bir yaratılış beraberliği tabir caizse frekans birliği vardır. Cibril hadisi diye meşhur olmuş hadis bu yolla gelmiştir. Vahiy hangi şekilde gelirse gelsin, Allah Elçisi, kendisine gelen vahyi anlamak ve idrak etmek için son derece dikkatli ve şuurlidir.

Vahyin bir diğer geliş şekli de, Cebrâil tarafından peygamberin kal-

bine üflenmesi ve bırakılmasıdır. Bu çeşit bir vahiyden bahseden ayette şöyle denilmiştir: *"Ey Muhammed, apaçık Arab diliyle, uyaranlardan olman için onu Cebrâil (Rûhu'l-emîn) senin kalbine indirmiştir"* (Şuarâ 26/193-195).

Vahyi, Cebrâil bazen kendi aslî şekliyle getirmiştir. Bu şekilde vahiy sadece iki defa vâki olmuştur. Birincisi peygamberliğinin başlangıcında, vahyin bir süre kesilmesinden sonra Hira Dağı'nda iken, ikincisi ise Mirac'ta meydana gelmiştir. Şu âyetlere bir göz atalım: *"O, kendiliğinden konuşmamaktadır. Onun konuşması ancak, bildirilen bir vahiy iledir. Ona çetin kuvvetlere sahip ve güçlü olan Cebrâil öğretmiştir. En yüksek ufukta iken doğruluvermiş, sonra yaklaşmış ve inmiştir. Araları iki yay aralığı kadar belki de daha yakın oldu. Allah o anda kuluna vahyedeceğini etti. Muhammed'in gözünün gördüğünü gönlü yalanlamadı. Ey inkârcılar, onun gördüğü şey hakkında kendisi ile tartışır mısınız? Andolsun ki Muhammed Cebrâili başka bir inişinde Sidretü'l-müntehâ (sınırın sonunda) görmüştür"* (Necm 53/3-14).

Vahyin bir başka geliş şekli, peygamberin vahyi direkt Allah'tan alması, Allah'la perde arkasından konuşmasıdır. Bu konudaki ayeti, vahyin Kur'ân'da hangi mânâlarda kullanıldığını verirken zikretmiştik.

Vahyin gelişi, peygamberin elinde değildir. Ancak Allah dilediği zaman vahiy gelir, dilediği zaman kesilirdi. Bazen o kadar ard arda gelir ki, Peygamberimizin ona tahammülü güçleşir, bazen de ona en çok muhtaç olduğu, arzuladığı zamanlarda gelmeyiverirdi. Cebrâil, Alak suresinin ilk ayetlerini getirdikten sonra, vahiy üç yıl kesilmişti. Hz. Âişe'nin de belirttiği gibi, peygamberimiz buna çok üzüldü. Kalbi mahzun oldu. Çok arzulamasına rağmen vahiy bir türlü gelmiyordu. Bir gün yürüyorken, yukarıdan bir ses duydu, Yukarı baktı, bir de ne görsün Hirâ mağarasında kendine gelen melek. Korktu, eşi Hz. Hatice'ye döndü. *"Beni örtün"* dedi. Bunun üzerine Allah vahyetti: *"Ey örtülerine bürünmüş olan kalk ta korkut, Rabbini yücelt, giydiklerini temiz tut. Kötü şeyleri terket"* (Müddessir 74/1-5). Bundan sonra vahiy ard arda gelmeye başladı. Allah'ın Elçisi bundan mutluluk duydu. Hüzünlü bekleyiş büyük bir sevince dönüştü. O zaman kesinlikle inandı ki, kendisinin isteğine rağmen kesilen ve bir süre gelmeyen vahiy, ancak Allah dilediği zaman gelirdi.

İlk olayında tam bir ay müddetle, vahyin gelmesini bekledi. Göz bebeği, sevgili eşi, temiz ve pâk can yoldaşı Âişe validemize münafıklarca atılan iftiranın, onun hakkında uydurulan utanç verici iftiranın redde-

dilmesi ve vahiyle aklanması için tam bir ay bekledi. Böyle sıkıntılı bir olayı yaşayan Efendimize, bu bir ayın uzun yıllardan daha uzun geldiğini kim idrak etmez. Acaba neden acele edip, Allah'ın işine müdahale etmedi. Biliyordu ki Allah dilerse vahye muhatap olurdu.

Cenâb-ı Hâk, peygamberini, doğumundan peygamberliğine kadar gözetimi, denetimi, koruması ve eğitim altında tutmuş, peygamberlikte vahyi alacak seviyeye gelmesi için psikolojik olarak hazırlamıştır. Vahyi alan peygamberimiz de, onu eksiksiz ezberlemiş, korumuş, zaman zaman vahiy meleğiyle karşılıklı okumuş ve ashabına tebliğ etmiştir. O, vahyi, Rabbinin bir emaneti kabul eder, gözü gibi korur, ilâve ve eksiltmede bulunmaz. Hz. Peygamber'in, Kur'an'da anlatılan tavrı, Rabbinin emirlerine karşı gelmekten sakınan, azabından korkan, emirlerine bağlanan, rahmetini dileyen, Allah'ın kitabından tek bir harf dahi değiştirmekten aciz olduğu itiraf eden bir itaatkâr kul tavrıdır. Kur'an'ın sesini dinleyelim:

"Âyetlerimiz onlara açık açık okununca, bizimle karşılaşmayı ummayanlar Muhammed'e: Bundan başka bir Kur'an getir veya bunu değiştir, dediler. De ki: Onu kendiliğimden değiştiremem. Ben ancak, bana vahyolunana uyarım. Ben Rabbime karşı gelirim, büyük günün azabına uğramaktan korkarım. Ey Muhammed de ki: Allah dilerseydi ben onu size okumazdım, size de bildirmemiş olurdu. Daha önce yıllarca aranızda bulundum. Hiç düşünmüyor musunuz?" (Yûnus 10/15-16) Kur'an'da bu ve buna benzer pek çok ayet vardır. Daha önce bir münasebetle kısmen bahsettiğimiz bu ayetlerde, peygamberin diğer insanlar gibi bir insan olduğu, sadece tebliğ etmekle yükümlü bulunduğu, Allah'ın hazinelerine sahip olmayıp, gaybı bilmediği açıkça belirtilmiştir. O, hiç bir zaman insan olmanın ve yaratılmışlığın sınırlarını aşan bir hakimiyet sıfatının bulunduğu iddia etmemiştir. Âyette buyrulur ki : *"De ki: Ben de ancak sizin gibi bir insanım. Ancak bana tanrınızın bir tek ilâh olduğu vahyolunuyor. Rabbime kavuşmayı uman kimse, yararlı iş işlesin ve Rabbime kullukta hiç ortak koşmasın" (Kehf 18/110).* *"De ki: Size, Allah'ın hazineleri elimdedir, demiyorum. Gaybı da bilmiyorum. Size, ben meleğim, demiyorum. Ben ancak bana vahyolunana uyuyorum" (En'âm 6/50).*

Değerli dinleyenler, Kur'an'da 300'den fazla yerde "de ki" tarzında peygamberimize hitap vardır. Bu ifadenin bu kadar çok tekrar edilmesi, okuyucunun, Hz. Muhammed'in vahiy konusunda bir katkısı olmadığını daima gözönünde tutması için olsa gerektir. Vahyi alıp ümmetine aktarmaktan başka, Hz. Peygamber'in ne cümle, ne kelime üzerinde bir

tasarrufu vardır. O hitabı alır, kendisi muhatabtır. Konuşan ve düşündüğünü söyleyen değildir.

Hız. Peygamber ve şereflî ashabı, vahiy karşısında son derece olumlu ve hâlisane bir tavır takınmışlar, onların bu tutumu ve vahye teslimiyetleri örnek bir toplumun kurulmasını sağlamış, bu örnek toplum maddî ve rûhî plânda geliştikçe ihtiyaçlar artmış, bu ihtiyaçlar da yine vahiy kanalıyla giderilmiştir. Böylece gelişen toplumun ilâhî vahye adaptasyonu sağlanmıştır. Bu adaptasyonu sağlayan Hız. Muhammed aleyhissalâtü vesselam da, müslümanca yaşama biçiminin müşahhas (somut) bir örneğini teşkil etmiştir. Allah buyuruyor ki: *"Ey inananlar, Andolsun ki, sizin için, Allah'a ve ahiret gününe kavuşmayı umanlar ve Allah'ı çok anan kimseler için Allah'ın Rasûlü en güzel örnektir"* (Ahzâb 33/21).

O en güzel örneğe uyma duygu ve şuurunu kalblerimize yerleştirmesi duâ ve niyazıyla, bu mutlu gününüzü ve kandilinizi tebrik ediyor, saygılar sunuyorum.